

چگونه باید یک

وداع ملی را ثبت کرد؟

از
اخبار
متناقض
چالش انتخاب
مسیر:

تهران امروز؛ روایتی تازه از ایران

در سال‌های اخیر، برخی کارشناسان پیشنهاد داده‌اند که برای رویدادهای ملی، ظرفیت‌های جدید شهری نیز مورد توجه قرار گیرد. از جمله محور همت. خرازی که علاوه بر امکانات اجرایی، می‌تواند چهره امروز تهران را نیز به نمایش بگذارد. حامیان این دیدگاه معتقدند این مسیر به دلیل ساختار یکپارچه، دسترسی مناسب از نقاط مختلف شهر، ظرفیت بالای مدیریت جمعیت، امداد رسانی آسان و امکان تصویربرداری گسترده هوایی، قابلیت برگزاری مراسم‌های چندمیلیونی را دارد. همچنین حضور نمادهایی مانند برج میلاد، شبکه بزرگراهی مدرن و فضاهای باز شهری، تصویری متفاوت از پایتخت ایران را در برابر رسانه‌های داخلی و خارجی قرار می‌دهد.

البته طرح چنین پیشنهادهایی به معنای نادیده گرفتن جایگاه تاریخی محور انقلاب و آزادی نیست. مسئله اصلی این است که آیا جمهوری اسلامی در یکی از مهم‌ترین رویدادهای تاریخ خود می‌خواهد صرفاً روایت دهه‌های گذشته را تکرار کند یا تصویری از تهران قرن بیست و یکم و ظرفیت‌های امروز ایران را نیز به ثبت برساند.

آنچه در تاریخ باقی می‌ماند

واقعیت این است که رویدادهای تاریخی تنها برای حاضران در مراسم برگزار نمی‌شوند؛ بلکه مخاطبان اصلی آن‌ها نسل‌های آینده هستند. پنجاه سال بعد، احتمالاً تنها چند تصویر، چند قاب هوایی و چند روایت از این روز در کتاب‌ها و مستندها باقی خواهد ماند. بنابراین کیفیت روایت، انسجام پیام و انتخاب نمادهای بصری، اهمیتی کمتر از مسائل اجرایی ندارد.

از همین رو، مدیریت واحد اطلاع‌رسانی، پرهیز از انتشار اخبار متناقض، توجه به ابعاد فرهنگی و رسانه‌ای و نگاه فراتر از ملاحظات صرفاً اجرایی، باید در کانون تصمیم‌گیری قرار گیرد. مراسم وداع با رهبر شهیدمان، صرفاً پایان یک زندگی نیست؛ فرصتی است برای آنکه یک ملت خود را در برابر تاریخ روایت کند.

اما پرسش نهایی همچنان پابرجاست؛ آیا این مراسم قرار است تنها یک تشییع باشکوه باشد یا فرصتی برای ثبت یکی از ماندگارترین تصاویر تاریخ جمهوری اسلامی ایران؟ پاسخ این پرسش، نه در روز برگزاری مراسم، بلکه در تصمیم‌هایی نهفته است که امروز درباره اطلاع‌رسانی، مدیریت رسانه‌ای، طراحی شهری و نحوه روایت این رویداد اتخاذ می‌شود.

بحث درباره زمان، جزئیات و مسیر تشییع رهبر شهیدمان، به یکی از مهم‌ترین موضوعات روز تبدیل شده است. انتشار اخبار متناقض، گمانه‌زنی‌های متعدد و ابهام درباره مسیر برگزاری مراسم، پرسش‌هایی را درباره نحوه مدیریت و ثبت این رویداد تاریخی ایجاد کرده است. در حالی که تشییع شخصیت‌های بزرگ تنها یک آیین بدرقه نیست، بلکه بخشی از حافظه جمعی یک ملت و روایتی ماندگار از تاریخ آن به شمار می‌رود. در بسیاری از کشورهای جهان، مراسم تشییع رهبران و شخصیت‌های ملی صرفاً یک برنامه اجرایی نیست. این مراسم‌ها با مشارکت متخصصان حوزه رسانه، جامعه‌شناسان، طراحان شهری، کارشناسان فرهنگی و مورخان برنامه‌ریزی می‌شوند، زیرا آنچه از چنین رویدادهایی در حافظه نسل‌های آینده باقی می‌ماند، نه جزئیات اجرایی، بلکه تصاویر، نمادها و روایت‌هایی است که از آن ثبت می‌شود.

اسلامی تبدیل شده است.

اما پرسش اینجاست که آیا تکرار همین الگو برای رویدادی با چنین اهمیت تاریخی بهترین انتخاب است؟ بدون تردید این مسیر از نظر اجرایی آزمون خود را پس داده، اما یک تشییع تاریخی تنها مسئله مدیریت جمعیت نیست؛ بلکه رویدادی است که قرار است در حافظه ملی ثبت شود. بنابراین، علاوه بر سهولت اجرا، باید به این اندیشید که چه تصویری از این مراسم برای نسل‌های آینده باقی خواهد ماند.

در تاریخ معاصر جهان، بسیاری از تصاویر ماندگار حاصل طراحی آگاهانه فضاهای نمادین بوده‌اند. مسیر حرکت، چشم‌انداز شهری و قاب‌های تصویری، همگی در شکل‌گیری روایت تاریخی یک رویداد نقش دارند. از همین منظر، برخی کارشناسان معتقدند مسیرهایی که بارها در رویدادهای مختلف استفاده شده‌اند، شاید دیگر ظرفیت خلق یک روایت بصری تازه را نداشته باشند.

تهران؛ ظرفیت‌هایی که کمتر دیده شده‌اند

تهران تنها به محور انقلاب و آزادی محدود نمی‌شود. این شهر لایه‌های متعددی از تاریخ، فرهنگ و هویت معاصر ایران را در خود جای داده و فضاهای نمادین متعددی برای برگزاری یک مراسم ملی در اختیار دارد. از این رو این پرسش مطرح است که آیا همه ظرفیت‌های شهری برای طراحی چنین رویدادی بررسی شده یا تجربه‌های گذشته به‌صورت خودکار تکرار می‌شوند؟

یکی از نقدهایی که به بسیاری از رویدادهای ملی وارد می‌شود، تکرار الگوهای اجرایی است. هرچند تکرار، مدیریت را ساده‌تر می‌کند، اما الزاماً به خلق روایت‌های ماندگار منجر نمی‌شود. رویدادهای بزرگ زمانی در حافظه ملت‌ها باقی می‌مانند که علاوه بر شکوه حضور مردم، تصویری متفاوت، معنادار و قابل بازخوانی برای آینده خلق کنند.

مرجعیت خبر؛ نخستین قربانی اخبار متناقض

در هفته‌های اخیر، آنچه بیش از خود مراسم مورد توجه افکار عمومی قرار گرفت، تعدد اخبار و اظهارنظرهایی بود که بارها از سوی برخی مسئولان یا رسانه‌ها منتشر و سپس تکذیب شد. دفتر حفظ و نشر آثار رهبر شهید انقلاب اسلامی نیز با صدور اطلاعیه‌ای رسمی اعلام کرد که شایعات و گمانه‌زنی‌ها درباره جزئیات مراسم فاقد اعتبار است و تنها اطلاعیه‌های رسمی ملاک اطلاع‌رسانی خواهند بود.

با این حال، انتشار اخبار ضدونقیض درباره زمان، نحوه برگزاری و مسیر تشییع موجب شد ستاد برگزاری مراسم نیز نسبت به شایعات رسانه‌ای هشدار دهد. این وضعیت نشان داد که در رویدادی با چنین اهمیت تاریخی، حفظ مرجعیت اطلاع‌رسانی نه یک مسئله حاشیه‌ای، بلکه بخشی از موفقیت خود مراسم است. وقتی چند روایت هم‌زمان درباره یک مراسم ملی منتشر می‌شود، نخستین آسیب متوجه اعتماد عمومی خواهد بود. مردمی که قرار است در یکی از مهم‌ترین مراسم‌های تاریخ معاصر کشور حضور یابند، بیش از هر چیز به اطلاعات دقیق، شفاف و قابل اتکا نیاز دارند. تجربه جهانی نیز نشان می‌دهد که انسجام رسانه‌ای، بخش جدایی‌ناپذیر رویدادهای تاریخی است و هرچه پیام‌های متناقض بیشتر شود، امکان برنامه‌ریزی عمومی، مشارکت مردمی و پوشش حرفه‌ای رسانه‌ها نیز کاهش می‌یابد.

تشییع؛ فراتر از یک عملیات اجرایی

در کنار مسئله اطلاع‌رسانی، موضوع انتخاب مسیر برگزاری مراسم تشییع رهبر شهیدمان نیز محل بحث است. طی چهار دهه گذشته، بسیاری از راهپیمایی‌ها و تجمع‌های بزرگ کشور در محور میدان امام حسین (ع)، خیابان انقلاب و میدان آزادی برگزار شده‌اند؛ مسیری که به بخشی از جغرافیای سیاسی جمهوری

مجید صالحی
حسن معجونی
هادی کاظمی
بیژن بنفشه‌خواه
هدیه حسینی‌نژاد
چواد خواجوی
آتوسا کلاتنری
و علیرضا مسعودی
با حضور آناهیتا درگاهي

تاکسیدرمی

کارگردان محمد پایدار تهیه‌کننده محمد جواد موحد

هم اکنون در
سینماهای
سراسر کشور

